

یاد دوست

درباره عباس کیارستمی

قهرمان، تنهاست

محسن خیمه‌دوز

● هنگامی که به‌تنهایی برای سیمای ایران افتخار آفرید و نخل طلاي کن را به کشورش آورد؛ افتخاری که هیچ کم از رفتن تیم‌ملی به جام‌جهانی نبود و هیچ کمتر از گرفتن اسکار هم نبود، ولی در بازگشت به ایران از کن، جز کارمندان فرودگاه کسی به استقبالش نیامد، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست. وقتی به سابقه کاری‌اش نگاه می‌کنی و می‌بینی به اندازه تمام شاغلان سینما برای سیمای کشورش مدال و افتخار آورده، ولی فیلم‌هایش هیچ‌وقت در کشورش اکران درست‌وحسابی نداشته، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی در اولین مستندش بعد از انقلاب (قضیه شکل اول، شکل دوم)، با هوشمندی تمام، سخنان بنیادین افراد و چهره‌های تأثیرگذار انقلاب را ثبت می‌کند و آنها را در برابر پرسش‌های جدی قرار می‌دهد و با این کارش، ماجرای ۳۰ سال بعد از انقلاب را پیش‌بینی می‌کند، اما تا به امروز هیچ تحلیلی بر آن مستند انجام نشده و ساخت چنین مستندهایی هم به افراد آموزش داده نشده و نمی‌شود، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی هنرمند در زمان حیاتش واکاوی پژوهشی نمی‌شود، آثارش در معرض نگاه نسل‌های تازه قرار نمی‌گیرد، از بودجه‌های عمومی، امکانات دولتی و رسانه‌های عمومی برای او هزینه نمی‌شود و تنها در صورت مریض‌شدن و سرطان گرفتن و فوت‌شدن، تصویر سِر و صورتش، صفحات روزنامه‌ها و مجلات را پر می‌کند، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی درد و بیماری در جان‌ش ریشه می‌گیرد و او به روی خودش نمی‌آورد و به‌نگاه سر از مراکز درمانی درمی‌آورد و از همان زمان عکس‌گرفتن‌های بی‌دربی با او آغاز می‌شود، بی‌آنکه کسی به روی خودش بیاورد که تا دیروز کجا بودند و چه می‌کردند، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی صدها فیلم‌ساز برای دریافت انواع جایزه‌های داخلی و بین‌المللی از سبک او کپی می‌کنند اما در محافل رسمی نامی از او و یادِ از سبک ابداعی او نیست، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی که سبک ابداعی خودش را فراتر از سیمای ملی می‌برد و در شیوه روایت تصویری، سینمایی‌اش، گره‌افکنی را از روزگاری حذف می‌کند و رئالیسم تحلیلی را در فضای هالیوودزده جهانی تا مستندگوئی روایت پیوند می‌زند، ولی در وطنش به‌درستی فهم نمی‌شود، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی قبل از آنکه در دیاری که در آن ریشه دارد، کشف شود و قدر ببیند، هنرمندان و اندیشمندان غیرخودی او را کشف می‌کنند و به صدر می‌نشانند، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

وقتی در دوران خستگی و بازنشستگی، به تماشای آخرین اثرش در جشنواره سینمایی وطنی می‌نشیند و آن را دست‌خورده و سانسور‌شده می‌بیند و کسی هم پاسخ‌گوی او نیست، می‌توان دریافت که قهرمان، تنهاست.

سیمای ایران (و اگر نگوییم سیمای جهان) با شناخت آثار او، با فهم آثار او، با نقد آثار او و با عبور خلاقانه از سبک اوست که می‌تواند گامی به جلو بردارد و توفیق ملی و جهانی پیدا کند؛ همان کاری که خود او با سیمای متعارف زمانش کرد و به توفیق جهانی هم رسید، هرچند در وطنش همچنان مهجور ماند و منزوی. چراکه او قهرمان است و قهرمان هم، تنهاست.

به امید بهبودی‌اش

در همان جهانی که تنها زیست و تنها آفرید.

پیشنهاد روز

«المپیک شگفتی‌ها» منتشر شد

● شرق: کتاب «المپیک شگفتی‌ها» که شرح کاملی از وقایع کاروان ورزشی ایران در بازی‌های المپیک ۲۰۱۲ است، با تألیف محمدرضا آخوندی از سوی انتشارات آرام‌دان منتشر شد. بازی‌های ۲۰۱۲ لندن که چهار مدال طلا، پنج مدال نقره و سه مدال برنز برای کاروان ورزشی کشورمان به‌همراه داشت، پرافتخارترین دوره حضور ایران در بازی‌های المپیک محسوب می‌شود. درهمین‌راستا، محمدرضا آخوندی که خبرنگاری مستقل در این دوره از بازی‌ها بوده، روایتی از تمامی اتفاقات‌های صورت‌گرفته برای تیم ایران را در ۳۸۴ صفحه، با عنوان «المپیک شگفتی‌ها» به رشته تحریر درآورده است. سردبیر اسبق بخش ورزشی خبرگزاری دانشجویان ایران درباره انتشار این کتاب می‌گوید: «در این کتاب تلاش زیادی کردم تا خواننده را به همان حال‌وهوای موجود در روز و ساعت برگزاری رقابت‌ها در هر رشته ورزشی ببرم. یکی از تلاش‌های من این بود که همه اتفاق‌های رخ‌داده در بازی‌های لندن با همان شرایطی که اتفاق افتاده ثبت شود و برای آینده باقی بماند. امیدوارم که در این راه موفق بوده باشم و رضایت خوانندگان را جلب کنم». علاقه‌مندان می‌توانند کتاب «المپیک شگفتی‌ها» را از انتشارات آرام‌دان، فروشگاه ققنوس و ... تهیه کنند.

شرق: الکساندر سوکوروﻑ، سینماگر «روس»، به دعوت جشنواره جهانی فیلم فجر به ایران می‌آید. طبق اعلام برگزارکنندگان این رویداد، یکی از برنامه‌های این دوره جشنواره در بخش «نمایش‌ها و رویدادهای ویژه» نمایش مستند «فرانکو فونیا» به کارگردانی الکساندر سوکوروﻑ درباره موزه لوور است.

سوکوروﻑ به دعوت سی‌وچهارمین جشنواره جهانی فیلم فجر برای نمایش این مستند به ایران خواهد آمد و علاوه بر حضور در این رویداد، در دانشکده سینما و تئاتر برای دانشجویان سخنرانی خواهد کرد. بنا بر این گزارش، الکساندر سوکوروﻑ، متولد سال ۱۹۵۱ در اوکوتسک سبیری، یکی از چهره‌های سرشناس سینمای جهان است، او که با آندری تارکوفسکی آشنایی و دوستی داشته، به‌شدت تحت‌تأثیر سینمای اوست. بیشتر آثار آغازین سوکوروﻑ توسط مقامات شوروی ممنوع اعلام شدند. او در دوره اولیه فعالیت سینمایی‌اش مستندهای متعددی ساخته از جمله «گفت‌وگوهای با سولژنستسین» و رپرتازی درباره خانه گریگوری کوزنیتسف در سن‌پترزبورگ. «مادر و پسر» (۱۹۷۷) اولین فیلم بلند او، به بیستمین جشنواره بین‌المللی فیلم

گفت‌وگو با خسرو معصومی به بهانه اکران «تابو» در «هنر و تجربه»

پخش فیلم‌هایم، کابوس من است

عسل عباسیان

فیلم «تابو»، آخرین ساخته خسرو معصومی، این روزها در حالی، توسط «هنر و تجربه» به نمایش درآمده که فیلم قبل‌ترش، «خرس»، همچنان وضعیت نامعلومی دارد و در محاق به‌سر می‌برد. تبلیغات ضعیف «تابو» و بی‌توجهی تهیه‌کننده این فیلم- جواد نوروزبیگی- به اوضاع تبلیغات، دغدغه خسرو معصومی است که نهایتاً سبب شده او از مافیای اکران و ماجرای این روزهای گیشه نیز بگوید.

❧ از اینکه «تابو»، آخرین فیلمتان، در گروه «هنر و تجربه» به نمایش درمی‌آید ناراضی هستید؟ اِبد. اینکه فیلمم در «هنر و تجربه» اکران شود که خواستِ خودم بوده ولی اصلاً از تبلیغات فیلمم راضی نیستم. بعضی از دوستان طی تماس‌هایی که داشتم، پرسیدند فیلمت اساساً کجا پخش می‌شود، چون رفته‌ایم پردیس کوروش و حتی یک پوستر هم از فیلمت نیست! انگار فیلم فقط در فضای مجازی تبلیغ می‌شود و در سطح شهر هیچ تبلیغی نمی‌بینیم. درحالی‌که می‌توانستند برای «تابو» چند بیلبرد در شهر بزنند.

❧ در اکران نوروز امسال، فیلم‌هایی بودند که برخلاف اینکه پرمخاطب پیش‌بینی می‌شدن اما نهایتاً در گیشه شکست خوردند. از جمله این فیلم‌ها می‌توان به «خشم و هیاهو» هومن سیدی و «گش‌هایم کو؟» کیومرث پوراحمد اشاره کرد. به نظر شما بهتر نیست این دست از فیلم‌ها که با علایق مخاطب گیشه چندان جور نیستند و مخاطب خاص دارند، در گروه «هنر و تجربه» اکران شوند؟

اگر واقعا جایگاه‌هاشان هنر و تجربه است و با اکران در این گروه، مخاطب خودش‌ان را پیدا می‌کنند، مسلماً باید در این گروه اکران می‌شدند. چون فرصتی که «هنر و تجربه» در اکران به یک فیلم می‌دهد، سبب می‌شود تا فیلم، مخاطب خودش را پیدا کند. تا جایی که می‌دانم فیلم خودم، «تابو»، تا شهرویر اکران است، البته «هنر و تجربه» در تبلیغات برای فیلم محدودیت‌هایی دارد و همان قدری که در حوزه تواناش هست، تبلیغ می‌کند.

❧ گفتید از تبلیغات فیلم خودتان ناراضی هستید. یعنی به عملکرد تهیه‌کننده نقد دارید؟ دقیقاً. مسئله من تهیه‌کننده‌ای است که فیلم را می‌سازد و به سرمایه‌گذار قول بازگشت سرمایه می‌دهد و تعهد می‌دهد که به پخش فیلم کمک کند و موقع اکران به هیچ‌یک از اینها وفادار نیست.

سینماگر روس در راه تهران

مسکو راه پیدا کرد و برنده جایزه ویژه سنت‌جرچ نقره‌ای شد و بعدها در ساخت فیلم دیگری در کارنامه او به نام «پدر و پسر» هم تأثیرگذار بود. سوزان سونتاک، منتقد، در میان ۱۰ فیلم موردعلاقه‌اش از دهه ۹۰، دو فیلم از سوکوروﻑ را نام برد و گفت: «درحال حاضر هیچ کارگردانی نیست که به اندازه سوکوروﻑ تحسین من را برانگیزد». در سال ۲۰۰۶

جشنواره بین‌المللی فیلم مانهایم- هایدلبرگ، جایزه استاد سینما را به سوکوروﻑ اهدا کرد.

تابه‌حال چهار فیلم از سوکوروﻑ در جشنواره کن روی پرده رفته‌اند.

فیلم نیمه‌مستند «کشتی روسی» یکی از مهم‌ترین آثار این فیلم‌ساز است که به‌خاطر جلوه بصری شگفت‌انگیز و ویژگی ساختاری‌اش مورد بحث بوده است. سوکوروﻑ همچنین چهارگانه‌ای درباره اثرات مخرب قدرت ساخته است. سه قسمت اول آن درباره حکمرانان برجسته قرن بیستم بود: «مولوخ» (۱۹۹۹) درباره هیتلر، «تورس» (۲۰۰۱) درباره لنین و «خورشید» (۲۰۰۴) درباره امپراتور هیروهِیتو. در سال ۲۰۱۱ سوکوروﻑ آخرین قسمت این چهارگانه را جلو دوربین برد: «فاوست»؛ بازگویی دوباره تراژدی گوته. این فیلم که روایتگر اشتیاق مهارنشدنی فاوست به قدرت و حيله‌گری‌هایش بود، در بخش مسابقه شصت‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی فیلم ونیز در هشتم سپتامبر ۲۰۱۱ به نمایش درآمد و توانست شیر طلایی را از آن خود کند. سی‌وچهارمین جشنواره جهانی فیلم فجر از اول تا ششم اردیبهشت‌ماه با دبیری رضا میرکریمی، در پردیس جارسو برگزار می‌شود.

این سال‌ها بوده. فیلم‌ساختن و نوشتن فیلم‌نامه اِبداً کابوسم نیست. منتها «پخش» آدم را بیچاره می‌کند. به‌هرحال باید سرمایه فیلم برگردد. همیشه فکر کردم اگر یک پخش‌کننده‌ای داشته باشم که فیلمم را خوب در سراسر ایران پخش کند اتفاقات خوبی خواهد افتاد. همیشه دغدغه‌ام پخش است. متأسفانه پخش، حوزه کاری من نیست و به تهیه‌کننده برمی‌گردد و من همیشه از این بابت ضربه خورده‌ام.

❧ درحال حاضر که فیلم شما در «هنر و تجربه» به نمایش درآمده، مهم‌ترین دغدغه‌تان چیست؟ از اینکه با اکران در «هنر و تجربه»، فیلمم در درآمدت معرفی می‌شود راضی هستم اما مدام فکر می‌کنم مبادا ما جای دوستانی که لواجبت‌فیلم می‌سازند و جایشان صددرصد گروه «هنر و تجربه» است را تنگ کرده باشیم.

❧ جدا از سینمای کمدی که همیشه مخاطبان خودش را دارد، فکر می‌کنید چه جنس فیلم‌هایی این روزها پرمخاطب‌ترند؟

فیلم‌هایی که به موضوعات مربوط به جوان‌ها و دیگر موضوعات روز می‌پردازند. فیلمی مثل «ععبانی نیستم» که تیزرهایش به سرحد مللکت ماست، حتماً اگر اکران شود خوب می‌فروشد. یا «ابد و یک روز» با همه تلخی‌هایی که دارد، در اکران موفق است چون موضوع روز جامعه را به نمایش می‌گذارد.

❧ راستی سرانجام «خرس» چه شد؟

همچنان دنبال اکرانش هستیم. در آن فیلم هم آقای نوروزبیگی ۵۰ درصد سهیم است اما برای فیلم کاری نمی‌کند و گویا منتظر معجزه‌اند! باز امیدوارم «هنر و تجربه» برای «خرس» کاری کند.

سرزمین طلا در گالری اثر

به‌سادگی قابل‌خواندن هستند، رکسانا منوچهری سعی کرده نقشه تازه‌ای در قالب یک پروژه هنری از نظام قدرت جهانی در قرن نوزدهم تهیه کند. گویا فرم و درون‌مایه این آثار چنان است که مخاطب به صورتی ناگزیر به تعامل با کارها دست می‌زند، مخاطب وقت می‌گذارد و با کمک علائم این نقشه را می‌خواند حتی ممکن است خود را در لباس قدرت تصور کند. تازه‌ترین آثار این بانوی هنرمند در حالی به نمایش درمی‌آیند که پیش از این کارهای او در آرت‌فرهای متعدد آرت گالنتکست نمایش انفرادی او در سال ۱۳۹۲ در گالری کوین کاواناک درولین بود که مجموعه «معما» را ارائه کرد.

گالری اثر به‌شمار می‌آید. او چهارسال پیش با مجموعه «سایه‌بازی» انتشارش را در تهران و گالری اثر به نمایش گذاشت، هرچند که آخرین نمایش انفرادی او در سال ۱۳۹۲ در گالری کوین کاواناک درولین بوده که مجموعه «معما» را ارائه کرد. گالری اثر در متن معرفی مجموعه «از سرزمین طلا» نوشته است: «در زمانه‌ای که نقشه‌های استاندارد جغرافیای سیاسی، طبیعی، بوم‌شناسی، جمعیت‌شناسی و ... به دلیل استفاده گسترده و کدهای قراردادی آشنا

شرق: گالری اثر سال نو خورشیدی را با مجموعه‌ای متفاوت از رکسانا منوچهری، هنرمند ایرانی مقیم ایرلند، آغاز می‌کند. «از سرزمین طلا» عنوان این نمایشگاه است که عصر جمعه ۲۷ فروردین در گالری اثر افتتاح می‌شود که در آن حدود ۱۳ اثر به تماشای درمی‌آیند.

این بازدیدهمین نمایشگاه انفرادی رکسانا منوچهری است که در زمـر هنرمندان

گالری اثر به‌شمار می‌آید. او چهارسال پیش با مجموعه «سایه‌بازی» انتشارش را در تهران و گالری اثر به نمایش گذاشت، هرچند که آخرین نمایش انفرادی او در سال ۱۳۹۲ در گالری کوین کاواناک درولین بوده که مجموعه «معما» را ارائه کرد.

گالری اثر در متن معرفی مجموعه «از سرزمین طلا» نوشته است: «در زمانه‌ای که نقشه‌های استاندارد جغرافیای سیاسی، طبیعی، بوم‌شناسی، جمعیت‌شناسی و ... به دلیل استفاده گسترده و کدهای قراردادی آشنا

چهاره روز

آخرین وضعیت درمانی کیارستمی به روایت برادرش

● برادر عباس کیارستمی گفت: جلسات فیزیوتراپی این کارگردان آغاز شده و درصد بازپایی انرژی از دست‌رفته‌اش است. او که ۲۴ فروردین‌ماه در بیمارستان با ایسنا گفت‌وگو می‌کرد، درباره آخرین وضعیت عباس کیارستمی ادامه داد: از امروز (۲۴ فروردین) جلسات فیزیوتراپی آغاز شده و سعی می‌کنیم با این جلسات و تغذیه، انرژی از دست‌رفته او برگردد. برادر این هنرمند افزود: مشکلات عفونت داخلی برادرم برطرف شده است. جلسات فیزیوتراپی در همین بیمارستان ادامه خواهد داشت و اگر همه‌چیز خوب پیش برود تا ۱۰ روز آینده مرخص می‌شود. عباس برای تغذیه، غذاهای کنترل‌شده مصرف می‌کند تا روند درمانی‌اش طی شود. او همچنین گفت: هرروز افراد زیادی برای ملاقات به بیمارستان می‌آیند اما ملاقات آنها با برادرم به وضعیت جسمانی و انرژی او بستگی دارد. همایون ارشادی، بازیگر «طعم گیلاس» نیز برای عیادت از کیارستمی به بیمارستان آمده بود؛ او در جمله کوتاهی به ایسنا گفت: تنها می‌توانم بگویم که هرچه دارم از عباس کیارستمی است. کیارستمی همچنان به تشخیص پزشک و درخواست خانواده‌اش ملاقات‌ممنوع است. این کارگردان سرشناس سینمای ایران در پی مشکلات گوش‌ری و انجام چهار عمل جراحی این‌روزها در بیمارستان به‌سر می‌برد.

زیر آسمان فیروزه ای

بازی شهاب حسینی

ساخت «غلام» به اتمام رسید

● شهاب حسینی، ستاره فیلم‌های «جدایی» و «درباره الی»، رهبری مجموعه بازیگران یک فیلم درام فارسی‌زبان را برعهده دارد. به گزارش اسکرین‌دیلی، مراحل تهیه فیلم درام ایرانی- بریتانیایی «غلام» با نقش‌آفرینی شهاب حسینی، بازیگر نقش اول فیلم‌های اصغر فرهادی ازجمله «جدایی» به پایان رسید. «غلام» که اولین ساخته بلند سینمایی میترا تیرزبان، عکاس متولد ایران و ساکن لندن است، درباره یک راننده تاکسی رمزآلود (شهاب حسینی) است که گذشته‌اش زندگی او را تحت‌تأثیر قرار داده اما هیچ علاقه‌ای به صحبت درباره آن ندارد. میترا تیرزبان، عکاس هنرمند ایرانی که در لندن کار می‌کند، نخستین تجربه کارگردانی‌اش را با این درام پش‌تر گذاشت که بیشترش به زبان فارسی است. حسینی برای نقش‌آفرینی در فیلم «جدایی» فرهادی موفق به کسب جایزه خرس نقره‌ای سال ۲۰۱۱ شد و در فیلم درام بعدی این کارگردان یعنی «فروشنده» که درحال‌حاضر در دست ساخت است هم نقش‌آفرینی می‌کند. حسینی همچنین یکی از نقش‌های اصلی فیلم «درباره الی» سال ۲۰۰۹ فرهادی را هم برعهده داشت. «غلام» که در میان نخستین فیلم‌های مشترک بریتانیا و ایران است که به پرانگدگی ایرانیان در بریتانیا می‌پردازد، علاقه خریداران و فستیوال‌های بسیاری را به خود جلب کرده است. الهام‌بخش ساخت این فیلم بودجه پایین که سرمایه‌اش هم از بخش خصوصی تأمین شده، شخصیتی حقیقی بود که تیرزبان به‌عنوان بخشی از پروژه عکاسی سال ۲۰۰۶ «مزز» از او عکس‌برداری کرد. این پروژه عکس موفق به کسب جایزه «رژ» از رویال‌آکادمی شد و سال ۲۰۰۸ در نمایشگاه «تیت برتن» هم به نمایش گذاشته شد.

مازیار تهرانی پوستر جایزه ادبی «چهل» را طراحی کرد

● شرق: مراسم رونمایی از پوستر نخستین «جایزه ادبی چهل» روز شنبه ۲۸ فروردین در مکتب تهران با حضور یوریک کریم‌مسیحی برگزار می‌شود. به گزارش روابط‌عمومی جایزه ادبی چهل، مراسم رونمایی از پوستر نخستین «جایزه ادبی چهل» روز شنبه ۲۸ فروردین‌ماه ۱۳۹۵ در مکتب تهران برگزار می‌شود. این پوستر را مازیار تهرانی طراحی کرده است. مکتب معاصر تهران بناسـت هرساله جایزه ادبی «چهل» را برگزار و امیدهای ادبیات داستانی ایران را معرفی کند. این جایزه آثار داستان‌نویسان ۳۵ تا ۴۰ ساله را که حداقل سه کتاب منتشر کرده‌اند داوری می‌کند. سمیرا سپهرنیا، دبیر اجرایی این دوره از جایزه را بر عهده دارد و علی خدایی، مشاور معتمد نخستین دوره جایزه ادبی «چهل» است. مراسم رونمایی پوستر جایزه ادبی «چهل» به حضور روابط‌عمومی جایزه ادبی چهل، مدیر مؤسسه فرهنگی- هنری «مکتب تهران» و همچنین بلقیس سلیمانی، ناهید طباطبائی، فرشته احمدی، محمدحسن شهبوساری و محمد حسینی در روز شنبه ۲۸ فروردین ساعت ۱۱ در مؤسسه مکتب تهران واقع در کریم‌خان، آبان‌جنوبی، کوچه کیوان، شماره هشت برگزار می‌شود.